

[Sigsgaard.]

skabet er betalt efter 1 eller 2 år, eller hvor meget det nu kan være. Sådan er det ikke med en lejlighed. Der er huslejen jo en slags afdrag, en stor del af huslejen i hvert fald, og når der er gået 10-15 år, har lejeren betalt mere i husleje, end det har kostet at bygge lejligheden. Han har altså betalt sin lejlighed fuldt ud, og så skulle man tro, at afbetalingen, altså huslejebetalingen, eller den del af den, der er en slags afbetaling, holdt op, men det gør den jo ikke. Der skal sandelig fortsat betales husleje af den lejlighed, der er fuldstændig betalt, måske endda i 100 år eller i mere end 100 år. Oven i købet kommer man så fra regeringens side og siger: nu skal afbetalingen sættes op lige pludselig, efter at varen er slidt ned, og efter at den i øvrigt for længst er fuldstændig betalt, fordi en hel masse private ejere skal leve af at eje i stedet for at leve af at arbejde. Det er jo simpelt hen et vanvittigt system. Så kan man komme her og sige, at lånene løber over 30 år eller over 45 år, men det ændrer ikke noget ved den fundamentale betragtning, for huslejebetalingen holder jo heller ikke op efter de 30 eller efter de 45 år.

Der er profit overalt. Kurstabet og byggerenterne er profit til finanskapitalen, grundstigningen er arbejdsfri indkomst til jordsælgeren. Hvis dette kunne afskaffes eller reduceres kraftigt, sådan som jeg allerede har beskrevet det, kom vi altså fra de 20.000 kr. om året for denne familiebolig i hovedstadsområdet ned under de 10.000 kr. Var der heller ikke en privat ejer, der skulle have fortjeneste, kom vi fra de knap 10.000 kr. ned på ca. 8.000 kr. om året, og hvis ikke industrien skulle tjene på materialerne og håndværksmestrene på arbejdet, ja, så var vi vel nede på 5.000-6.000 kr. om året eller 400-500 kr. om måneden, og så kunne man med større rimelighed tale om kostprisen.

Boligtagerne udnyttes altså på alle leder og kanter, og derfor bliver lejen for en ny familiebolig 20.000 kr. om året, svarende til en gennemsnitlig årsindkomst.

Hvis vi afskaffede udnyttelsen, ville lejen falde til en fjerdedel, eller sagt på en anden måde: så kunne familieboligen bygges for måske 50.000-60.000 kr. i stedet for 200.000 kr. i dag, og de 50.000 kr. eller 60.000 kr. kunne betales over f. eks. 10 eller 15 år, det ville blive ca. 600 kr. om måneden med ren-

ter. Så var lejligheden simpelt hen betalt, og så var det ikke nødvendigt at betale husleje længere, så sad man gratis og skulle kun betale eventuelle skatter og et bidrag til vedligeholdelse og administration.

Se, sådan kunne vi også have indrettet vores boligsystem. Men sådan går det altså ikke under kapitalismen, dér skal kapitalisterne og arbejdsgiverne og jordejerne og mange andre alle sammen leve af dem, der arbejder. Men der kunne jo tages nogle skridt henimod denne situation. Jeg ved godt, at det ville volde visse vanskeligheder at få visse partier her i salen med til sådanne skridt, men der er dog også nogle, der har en vis vilje til at gå et stykke ad vejen. Hvad med i 1970'erne, som vi lige har taget hul på, at slås for bl. a. disse mål? At få gennemført et forbud imod privat lejlighedsbyggeri, ville det være urimeligt, ville det være et stort skridt? Måske nok et stort skridt i forhold til de bitte små skridt, der hidtil har været taget på boligområdet, men vel egentlig en rimelig ting, som man sagtens kunne skabe udbredt forståelse for, for er der egentlig nogen særlig fornuft i, at det ene menneske skal eje det andet menneskes bolig? Jeg synes det ikke.

Dernæst tror jeg, det bliver nødvendigt at arbejde med forslag om en nationalisering helt eller delvis af byggematerialeindustrien, og synes man, det lyder alt for forskrækkeligt, og vil man ikke være med til det, kunne man subsidiært oprette ikke-private industrivirksomheder, der leverede byggematerialer til det almennyttige lejlighedsbyggeri, som så skulle være langtidsplanlagt. Det var jo også en mulighed.

Dernæst — og det er allerede sagt vistnok både fra SF's og socialdemokratiets side — mener jeg, ekspropriationsret til boligformål er helt nødvendig at få gennemført samt en standsning af jordspekulationen, og dér vil jeg meget gerne gå ind på de tanker, som aviserne meddelte at statsministeren havde været inde på i Ålborg for nogen tid siden. Da havde statsministeren sagt, at egentlig burde al byjord være i offentlig eje, det hørte ingen steder hjemme med privat ejendomsret til jord i byområder. Ja, sådan skrev aviserne virkelig. Der vil jeg gerne samarbejde med statsministeren og hans parti. Nu har statsministerens parti jo meget svært ved at få den slags tanker igennem andre steder end på møder i Ålborg og den slags for tiden, men